

Tjänsteställe, handläggare

Område kultur och ideell sektor, Lena Adem, Petra Jansson

Datum

2022-05-25

Beteckning

Utkast kulturplan

Teater i Örebro län

Örebro län har ett rikt teaterliv med amatörteater och professionell teater. Här kan du ta del av olika föreställningar med flera fasta scener som till exempel Örebro teater, Lerbäckes teater, Stadra teater och Teater Martin Mutter. Civilsamhället, kommuner och privata aktörer arrangerar även turnerande, professionella föreställningar.

Scener i länet

En regional kartläggning visar att det finns ett stort antal scener spridda i länet med olika förutsättningar för att visa teater. Föreställningens storlek, behov av tekniska lösningar och kringutrymmen (som loger) avgör vilken scen som är användbar. För de föreställningar som kräver större yta och mer avancerad teknik är scenerna på Hjalmar Bergmanteatern i Örebro, Örebro Teater, Volymen på Kulturkvarteret i Örebro och Sjöängen i Askersund passande alternativ.

Fria professionella teatergrupper, privatteatrar och kommersiella producenter

I länet arbetar skådespelare, regissörer, teaterpedagoger, scentekniker, scenografer, rekvisitörer, kostymörer och maskörer. Det finns många privatteatrar, exempelvis Lerbäckes teater med en genomsnittlig publik på cirka 14 000 personer per år¹. Andra exempel är Bruksteatern i Breven, Lilla kvartersteatern och Teatervalvet i Örebro. Vissa kommersiella producenter hyr även in sig på scener i länet.

Regional finansiering av teater

Örebro länsteater är den regionala kulturinstitutionen. Den finansieras av statliga, regionala och kommunala medel. Stadra teater och Teater Martin Mutter finansieras delvis med stöd av statliga, regionala och kommunala medel. Före pandemin 2019 genomförde teatrarna tillsammans 54 årsarbetskrafter (88 kvinnor och 55 män) med över 37 000 personer i publiken. 47 procent av länsteaterns publik och 74 procent av Teater Martin Mutters publik var barn

I Örebro län finns en utvecklingsledare som främjar och förmedlar teater i länet. En del av det uppdraget är att vara en resurs i den regionala föreningen Riksteatern

¹ Beräkningen har genomförts utifrån uppgifter som anges på Lerbäckes teaters webb med totalt 250 000 besökare under 17 år.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08

Örebro län. Utvecklingsledaren är ansvarig för Scenkonst utanför tätort: ett uppdrag med syfte att arrangera professionell teater i länets mindre orter och på små scener.

Kommunal finansiering av teater

Kommuner arrangerar teater genom skolor och folkbibliotek. Det varierar i vilken grad kommuner tar emot andra gästspel.

Skolklasser besöker också teatrar som Örebro länsteater och Teater Martin Mutter, men även här varierar det hur frekvent det sker. En del kommuner arbetar systematiskt för att alla skolbarn i en viss ålder ska få ta del av teater varje år, medan teaterutbudet i andra kommuner snarare styrs av enskilda skolors eller lärares intressen. Vissa av länets kulturskolor ger också unga möjlighet att spela teater på fritiden.

Professionell teater genom civilsamhället

En stor del av den kulturella infrastrukturen inom professionell teater är beroende av länets lokala teaterföreningar och lokalhållare. Lokalhållare är exempelvis föreningar med egna scener eller med tillgång till samlingslokaler som bygdegårdsföreningar, hembygdsföreningar, byalag och Folkets hus-föreningar.

Åtta av länets kommuner har teaterföreningar. Av dessa är sju riksteaterföreningar och en är amatör- och arrangörsteaterförening, ansluten till Riksteatern. Förutsättningar för att arrangera teater varierar beroende på tillgänglighet till scener och ekonomi. Tillsammans arrangerade föreningarna 2022 **x gästspel** i länet för cirka **x personer** (*uppdateras när statistik finns*).

Scenkonst utanför tätort är en regional verksamhet som vill stärka den professionella teaterstrukturen i hela länet. Verksamheten samarbetar med teaterföreningar och lokalhållare inom civilsamhället.

Amatörteater genom folkbildningen och föreningslivet

Örebro län är sedan länge väldigt starkt inom amatörteatern. Paraplyorganisationen Amatörteatersamverkan Örebro län (ATSÖ) arbetar för att öka samarbetet mellan amatörteaterföreningar i länet genom utbildningar och informationsspridning.

Amatörteatern är en viktig del av folkbildningens verksamhet. Alla ska ha möjlighet att vara med och skapa teater. I länet finns, till skillnad från många andra län, främjandeverksamhet riktad mot amatörteater, placerad hos Örebro läns bildningsförbund³.

³ I Sverige har idag fem regioner en amatörteaterkonsulent.

Vi har cirka 30 amatörteaterföreningar i länet. År 2017 genomfördes en kartläggning där 24 amatörteaterföreningar svarade. Tillsammans hade de cirka 1300 medlemmar som genomförde 468 föreställningar med över 22 000 personer i publiken. Amatörteaterföreningarna med flest medlemmar är Nya Teatern, Lekebergs revysällskap, Teaterföreningen Lyset och Bergslagens spektakelteater.

Några av amatörteatrarna har egna lokaler som hyrs ut till andra aktörer. I andra fall håller föreningarna till i andras lokaler; som hembygdsgårdar/bygdegårdar, i studieförbundens eller i Folkets hus lokaler.

Utbildning inom teaterområdet

I Örebro län finns teaterpedagogprogrammet, som är en del av lärarprogrammet, på Örebro universitet. Hällefors folkhögskola har utbildningar inom musikteater och en inriktning för att skriva för teater och scen. Det finns också en teaterlinje för personer med NPF-diagnos. På gymnasienivå finns estetiska programmet som har teater som en inriktning.

Aktörer med regionala verksamhetsmedel i Örebro län

Länsteatern i Örebro (kultursamverkansmodellen)

Länsteatern i Örebro (Örebro teater) erbjuder barn, unga och vuxna i länet professionell scenkonst. Målet är att teaterns verksamhet ska vara känd i länet och upplevas angelägen. Ambitionen är att hålla hög kvalitet med konstnärlig höjd som står sig i nationell och internationell konkurrens.

Föreställningarna spelas på Stora scen Örebro teater, Lilla scen Nya China, Cafescenen och Studion. Teatern turnerar även återkommande. Länsteatern i Örebro erbjuder gästspel från andra teatrar, musik-akter och andra konstuttryck. Riksteatern Crea spelar återkommande föreställningar på svenskt teckenspråk. Länsteatern har ateljéer på Örebro teater och en dekorverkstad under Hjalmar Bergmanteatern.

Länsteatern är ett konstnärligt nav inom länet för såväl professionella teateraktörer, amatörteater och skolor i olika former. Teaterns uppdrag är formulerat i bolagsordningen, ägardirektivet och den regionala kulturplanen.

Se mer om verksamheten här [Länka till deras egen webb](#)

Se det regionala uppdraget här [Länka till vår webb](#)

Stadra Teater (kultursamverkansmodellen)

På landsbygden i Nora kommun (vid sjön Grecken) finns Stadra Teater. Teaterns konstnärliga inriktning är att gestalta svenskt författarskap. Här spelas produktioner kopplade till Agnes von Krusenstjerna, Hjalmar Bergman och Carl Jonas Love

Almqvist. Ylva Eggehorn, Agneta Pleijel och Johan Bernander har skrivit dramatik för teatern.

Nordiska kulturutövare gästar regelbundet teatern och inspirerar med nya idéer och impulser. Förutom årliga teaterföreställningar genomförs familjeföreställningar, olika programkvällar och konstutställningar. Den ideella kulturföreningen Cirkustältet är juridisk organisation för Stadra Teater.

Se mer om verksamheten här [Länka till deras egen webb](#)

Se det regionala uppdraget här [Länka till vår webb](#)

Teater Martin Mutter (regionala verksamhetsmedel)

Teater Martin Mutter är en fri teater i Örebro med fokus på barn och unga. De spelar både på egen scen och turnerar. Teatern gör föreställningar nära sin målgrupp och använder referensgrupper. De hämtar material direkt från ungas verklighet och arbetar för att ha en nära kontakt med publiken, ofta genom nyskriven dramatik.

Teatern är organiserad som en ekonomisk förening och verksamheten leds av en teaterchef/konstnärlig ledare som arbetar på uppdrag av föreningens styrelse. Föreningen har verksamhetsstöd från Statens kulturråd, Örebro kommun och Region Örebro län.

Se mer om verksamheten här [Länka till deras egen webb](#)

Se det regionala uppdraget här [Länka till vår webb](#)

Teaterfrämjande, Region Örebro län (kultursamverkansmodellen)

Den teaterfrämjande verksamheten i Örebro län ska bidra till att professionell scenkonst blir tillgänglig i hela Örebro län. Målgrupper är arrangörer av professionell teater i Örebro län, turnerande produktioner och skolverksamheter.

Uppdraget handlar om att stärka länets arrangörer genom att bland annat arrangera utbudsdagar, fortbildningar och inspirationsträffar. Under det senaste året har extra insatser gjorts för att stärka ungt arrangörskap i Örebro län. Stora delar av uppdraget görs i samverkan med andra aktörer, bland annat Riksteatern Örebro län och Riksteatern, regionala och nationella nätverk och kulturaktörer inom och utanför länet. Andra verksamhetsområden handlar om att omvärldsbevaka och ge ett visst stöd till professionellt verksamma inom teaterområdet.

Se mer om verksamheten och det regionala dansuppdraget här [\(länka webb\)](#)

Amatörteaterfrämjande, Örebro läns bildningsförbund (regionala verksamhetsmedel)

Länet har en regional amatörteaterkonsulent som är anställd av Örebro läns bildningsförbund och finansierad av Region Örebro län. Amatörteaterkonsulenten har både en strategisk och operativ roll inom amatörteatern i länet.

Personer som vill börja spela amatörteater eller amatörteatergrupper vänder sig till amatörteaterkonsulenten för att få kostnadsfritt stöd av olika slag. Till exempel finns stöd i form av fortbildning inom olika teaterområden som produktion, skådespeleri, regi, manus och smink. Att bidra till ny inspiration eller hjälpa till att starta ett nytt teaterprojekt, nya teatergrupper eller föreningar är andra delar i uppdraget.

Se mer om verksamheten här [Länka till deras egen webb](#)

Se det regionala uppdraget här [Länka till vår](#)

Kulturvanor – Teater

SOM-institutets nationella kulturvaneundersökning⁴ 2019⁵ visar att 38 procent av befolkningen var på teater under året. Det finns en långsamt nedåtgående trend och 1989 var motsvarande siffra 47 procent. Vilka som tar del av teater varierar tydligt med kön, ålder, var man bor och klassbakgrund. De som i minst grad tar del av teater är män, personer under 30 år, boende på landsbygd, personer från arbetarhem eller med låg utbildning. 2 procent av befolkningen spelar själva teater i någon form.

⁴ SOM-institutets kulturvaneundersökningar har genomförts årligen sedan 1986. År 2019 var det drygt 10 000 personer som besvarade enkäten.

⁵ Före pandemin